

Előfizetési ár:
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár:
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podma-
 niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:
DARÓCZI VILMOS.

Hirdetések Negyed oldal 10 frt.; kisebb hirdetéseknek minden petit sor 4 kr.

Tartalom: Az év végén. *Daróczi Vilmostól.* — A termelési területek kikutatása. *Daróczi Vilmostól.* — Szakoktatás, a dohányminőség javítása érdekében. *Grasselli Miklóstól.* — A dohányoknak a beváltáshoz való elkészítése. *Daróczi Vilmostól.* — Adatok a m. kir. dohánygyed-áruság 1897. évi statisztikájából. (Folytatás. *M. B.* — Levelezés. I. Besztereczről, *Leveleki Géztől.* — II. Berek-Böszörményről, *Fleischer Mikstól.* — Irodalom. — Vagysek. — Szerkesztői üzenetek. k. — Hirdetések.

Tárca: A szivarka Spanyolországban.

Az év végén.

Mai számunkkal tizenötödik évfolyamát fejezi be a „Magyar Dohányujság“.

Ez a másfél évtized — melynek a dohány ügyre vonatkozó eseményei lapunk tizenöt kötetében vannak megörökítve — hazai dohánytermelésünknek nehéz küzdelmekkel és becses tanulságokkal teljes időszakát képezi.

Ha visszaemlékezünk, hogy hol voltunk 15 évvel ezelőtt és figyelembe vesszük, hogy hol állunk ma: akkor lehetetlen kétségbevonni, hogy a magyar dohánytermelés egész valóságában egy rendkívüli átalakuláson ment keresztül; — kibontakozott a régi elfogultság és előítéletek ködéből, lerázta a csökönység s a törvényekkel és a szabályokkal való nem

törődés bilincseit, megszabadult a léte már-már megsemmisüléssel fenyegető ósdi rossz szokásoktól, s a gazdasági szakismeretek modern színvonalára emelkedve és ezek által folyvást előbbre segítve, elérte az okszerű haladásnak azt a fokát, amely — ha a felismert helyes uton fog továbbra is előre törni — a legszebb virágzás reményével biztat.

Ma már a dohánytermelés egy egész tudomány, s a vele való foglalkozás igénybe veszi a gazda tudását, figyelmét, előrelátását, találgatóságát, számítását, folytonos gondját, mert csakis ilyen teljes odaadás és valóságos szenvedélylyé vált ügybuzgóság és kitartó szorgalom mellett számíthatunk jó eredményre.

S ez így van nemcsak nálunk, de világszerte, mert az emberiséget mindenütt és minden téren a világverseny hatalmas ereje űzi, hajtja, amelynek az a jelszava: „*győzzön a jobb!*“

Ebben a nagy átalakulásban, s a haladásnak ebben a nem vérrel, de verejtékkel vívott nehéz harcában, a hazai dohányügynek a „Magyar Dohányujság“ volt a zászlótartója, s a körülte sorakozott lelkes csapat, az intelligens magyar dohánytermelők,

megértvén a kor intó szavát, bizalommal követték a legkiválóbb szakférfiak közreműködésével szerkesztett lapnak tanácsait, útmutatásait, felismerve azt, hogy a „Magyar Dohányujság“-nak az volt mindenkori célja és egyetlen törekvése, hogy híven képviselje és mindenben lehetőleg előmozdítsa a termelők érdekeit, terjessze a szakismereteket, egyenesse az okszerű haladás útját, s ily módon a hazai dohányügynek előbbre vitelén munkálva, ezzel a nemzeti közvagyonosodás eszméjének tegyen szolgálatot.

Mert a magyar dohánytermelés nem csupán az azzal foglalkozó egyeseknek, de az egész országnak közkincese, közérdeke, s ennek a nagyra hivatott nemzetgazdasági tényezőnek ápolásán, tökéletesedésén, virágzásra emelésén működni: bizonyára hazafias hivatás és nem kicsinyelhető feladat.

S én — aki ezen eszmének szentelve magamat és minden működésemet, másfél évtized multával ma már mindinkább elismerve látom azt, amit én mindig egész lelkesedéssel hirdettem, hogy a magyar dohányjósága, használhatósága, kiváló tulajdonságai arra teszik hivatottá, hogy

„MARTELLIN“ a legjobb dohány-műtrágya „MARTELLIN“.

Németországban és Németalföld gyarmataiban valóságos forradalmat idézett elő **Hammerschlag J.** strassburgi dohánygyári igazgató találmánya: az úgynevezett „**MARTELLIN**“, mely mint kovasavas-káli összetétel, minden mellékhatás nélkül, a dohány érettségére és nemes jellegére a legjobb hatással van, s az éghetőséget 40 százalékkal javítja, — tehát a dohányanyag jó minőségének és értékének emelésére minden eddig ismert trágyaszernél hatásosabb.

Thomas-salak kizárólagos eladás Magyarországon. — Valódi stájer tégelyacél kaszák.

Minden megkeresésre részletes felvilágosítással szolgál: **KALMÁR VILMOS**, a Martellingyárak magyarországi vezérképviselője.

==== Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. szám. ====

vissza vivja egykori hírnevét és meghódítsa magának a dohányt fogyasztó világot: — valóban boldognak érzem magamat, hogy a magyar dohány minőségi javulásának, termelésünk elvitáztatlan haladásának oly szép eredményekre jogosító jeleit látom, — és lélekemelő tudat reám nézve, hogy ezen örvendetes eredmény elérésében nekem és lapomnak, a „Magyar Dohányujság“-nak is van némi részünk, — mert úgy tekintem ezt, mint az imádott hazánk szent oltárára tett parányi áldozatot.

Annak a lapnak, amelynek ilyen a multja, a melynek működését a leghivatottabb tényezők erkölcsi elismerése oly sokszorosan kitüntette, s amely oly szívélyes, bensőségteljes, ugyszólván családi viszonyban él az ő közönségével: a dohánytermelőkkel, egy ilyen lapnak — azt hiszem — a jövőre nézve hangzatos program adására nincs szüksége, s elegendő, ha csak annyit mondok, hogy a „Magyar Dohányujság“ jövőre is az lesz, a mi eddig volt: igaz barátja, megbízható tanácsadója s gyakorlati haszonnal értékesíthető olvasmánya a magyar dohánytermelőknek,

Tárca.

A szivarka Spanyolországban.

A nem dohányzó idegenek sokkal nehezebb Spanyolországban a néppel érintkeznie, mint a dohányzóknak, mert itt a szivarka pótolja az ajánlólevelet.

Az utazónak, amint Spanyolországban a vasuti vagy a postakocsiban helyet foglal, első dolga, hogy előkeresi szivarkáit és sorra kínálja utitársait. S ez nem pusztá formalitás, hanem el kell fogadni, ha az ember nem akar udvariatlannak tartatni.

Tudvalevőleg a spanyol tele van udvarias frázisokkal. S amint valaki sétapálcáját, lovát, vagy akár a házat is dicséri: a dicsért dolgot rögtön felajánlja. Ha azt mondják neki: »de szép gyűrűje van«, tüstént lehúzza az ujjáról és szó nélkül átnyújtja. Magában azonban koránsem gondolja, hogy meg kell válnia a dicsért tárgytól, mert jól tudja, hogy udvarias ember, az ajándékul kínált dologról köszönő szavakkal rögtön le szokott mondani. S ha megesnék, hogy valaki, az ajándékul kínált tárgyat tényleg elfogadnia és megtartani akarna: bizonyára képes volna az előbbi udvariaskodásról legott megfeledkezve, ajánlatát visszavonni.

Ámde a dohányzással és az ivással szemben, az udvariasság ellen a világért se vétene. — s ha Spanyolországban egy utitárs szivarjával vagy palaczkjával megkínál: azt el is kell fogadni, mert a visszautasítást nagy gorombaságnak venné.

Spanyolországban tehát a fődolog, hogy

hűségese előharczosa és irodalmi organuma a magyar dohányügynek.

S amidőn mély hálával eltelve mondok köszönetet mindazoknak, akik lapomat a multban erkölcsi, szellemi és anyagi támogatásukkal kitüntetni kegyeskedtek, teljes bizodalommal kérem és remélem, hogy becses jóindulatukat lapom iránt tartásuk meg a jövőben is, s Magyarország dohánytermelő gazdaközönsége tömeges pártolásával tegye lehetővé és segítse elő nekem és lapomnak ama törekvésünket, hogy a magyar dohány minőségének az eddiginél még sokkal nagyobb mérvű javulását, a magyar dohánytermelésnek teljes virágzásra emelését s régi világhírének visszaszerzését, közös munkánkkal és kitartó igyekezetünkkel mielőbb elérhesstük.

Budapesten, 1898. decz. 15-én.

Daróczi Vilmos

a „Magyar Dohányujság“ szerkesztője
és kiadótulajdonosa.

A termelési területek kikutatása.

Lelkemből óhajtom, hogy ha már elértük valahára azt a boldog időt, amidőn dohánytermelésünk területének szaporitása-

útközben bővében legyünk a szivarkának, hogy ennek révén a társalgást megkezdeni lehessen.

Megjegyzendő, hogy a szivar nem: cigaro, hanem: *puro*, minthogy ez tiszta dohányból áll, s a szivarka sem cigaretta, hanem *cigarillo*.

Semhol a világon nem dohányoznak annyit és oly általánosan, mint Spanyolországban. Láthatni öt éves cigarettázó gyermeket, s vannak megrögzött dohányosok, a kiknek még evés közben sem alszik el a cigarettájuk. S egen általánosan elterjedt szokásnak a nőnem is hódol, ámde csupán a családi körben.

Spanyolországban is állami dohányegyesület van, s ennek folytán az egész felszigeten tilos a dohánytermelés, — ami ugyan egy cseppet sem észszerű dolog mert Spanyolország déli és éjszaki része igen alkalmas lenne a dohánytermelésre, s Andaluziának a mörök kiüzetése óta paragon heverő számos területe ezen módon igen előnyösen lenne felhasználható. Most azonban, hogy Spanyolország végleg elvesztette Cubát, bizonyára a kormány is másképpen fog gondolkozni.

Amennyire kötelező a kínált cigaretta elfogadása, épp úgy nem szabad az együttlévők közül a kínálással senkit mellőzni, mert ezzel is nagyot vétene az illető az udvariasság bevett szabályai ellen.

Érdekesen beszél el egy utazó, hogy midőn néhány év előtt Valenciából Madridba utazott, útközben Minglanillában, egy kis fészekben, ahol az éjszakát tölték, a kerü-

ról beszélhetünk: ennek czélszerű kivitele érdekében — szeretett hazánk földjén kutatassuk és keressük fel azokat a talajokat, amelyeket bizonyos különleges dohányok termelésére — ha nem is valami nagy, összefüggő terjedelemben, de bizonyos megfelelő mennyiségben — alkalmasak, s eleve meg vagyok róla győződve, hogy ilyen talajokat keresni, illetve ezekre csakhamar rátalálni nem valami nehéz feladat, sőt ezeket nálunk még csak keresni se kell, mert azok elég bőségben, általánosan ismert helyeken, már készletben vannak, amint ezeket már magam is több alkalommal kijelöltem és felsoroltam.

Nagyon könnyű szerével rá lehet tehát azokra a kérdéses talajokra találni, épp úgy, amint egykor őseink reá akadtak ama világhírű dohányföldekre, amelyeken aranyat érő dohányok termettek és részben még máig is teremnek, mint amilyenek a szent-andrási, vitnyédi, róza, rétháti, szamosháti, gálócsi, kóspallagi, stb. dohányok, mely utóbbi különösen valami páratlan jó volt a maga nemében, az ő hepe-hupás földjén: — s éppen ez juttatja eszembe, hogy a tengerentúli államokban termelt világhírű dohányok között is azok a legjobbak, amelyek olyan hegy-völgyes, illetve hullámos területeken, teremnek. Ilyeneknek tartom én például azokat a híres érmeleki hullámos fekvésű talajokat, ahol egykor, mikor a fillokszerének még a nevét sem ismertük, azok a híres, kedves és jó ízű finom baktörök borok termettek, s a hol a legkitünőbb

let rendőrprefektusa, egy mezei csendőrrel és egy bilincsekbe vert fogolylyal szintén felszállt a postakocsira, s a törvény embere kegyesen megengedte, hogy az utasok is ugyanazon kocsi szakaszba szállhassanak, és így az illető azon szerencsében részesült, hogy a prefektussal, a csendőrrel és a fogolylyal egy coupeba került.

Csak most vette észre, mily erős a spanyol nép demokratikus vonása, meinyél fogva az úr a koldust, s a koldus az urat, egyaránt „hermano“ testvérnek szólítja, s a szegény ember épp oly büszkén veti vállára rongyait, mint a gazdag az ő selyem köpenyét.

A prefektus megkínálta az utast és a csendőrt cigarettájával, egy pillantást vetett a fogolyra, s némi habozás után utasítta a csendőrt, hogy oldja fel a fogoly bilincseit s aztán ennek is eleje tartá szivarkáit. — S a félnapig tartó utazáson kedélyesen füstölgetve úgy beszélgettek egymással, mint régi jó ismerősök, — és csak az állomásokon, ahol lovakat váltottak, kerültek elő a bilincsek, de máskülönbben senki sem tudhatta volna, hogy a kocsiiban levők közül ki a fogoly, kivéve a prefektust, aki egyenruhában volt.

Ha van egyáltalán ország a világon, amely joggal hangoztathatja az egyenlőséget és a testvériséget: úgy ez Spanyolország, a Don Quisotok és Sancho Panzák hazája, — s bizonyos, hogy ezen irigylendő állapotok előidézésén a cigaretta is nagy mértékben közreműködött.

magyar dohányoknak is a hazája van. — Nagyon jól emlékszem még, hogy ezelőtt vagy 30 évvel, az Érmellék egyik legsilányab földjén, Közép-Szolnok megyében, Zánok községben, Kabos Elek birtokán, egy jó ismerősöm egy izben, csak úgy vaktából, a legprimitív módon, hozzá kezdett a dohánytermeléshez, s a legkitűnőbb szivar anyagot produkálta. S ahol az anyatermészet bőkezűsége magába a termő földbe rejté az áldást, a mely minden terménynek azt a pompás ízt és zamatot adja: minő csodákat mivelhetne ott a szakismetlennel párosult rátermett szorgalom.

A hullámos fekvésű talajokról eszembe jut a szent írásnak egy mondata: „*Jeruzsálem hegyektől van körülveve és az Isten közel van hozzája*“. Én azt hiszem, hogy Dávid, a zsoltár-költő nagy király, ezt az ideális és misztikus értelműnek látszó mondását a gyakorlati életből merítette. Általában ismeretes ugyan is, hogy azok a kitűnő sik rónaságú talajok, bármily gazdagon termik is az arany kalászkot és minden más termelvényeket, de másrészt éppen ezek gyakran ki vannak téve bizonyos fátumoknak, elemi csapásoknak, amidőn a természet egészen megtagadják. Ilyen volt például az 1863-diki nagy szárazság, amidőn az egész alföld végtelen rónasága egy kihalt sivataggá lett, amelyen egy fűszál nem termett, s a legelőknél egész gulyák és nyájak egy szálig elhullottak az éhségtől, s a gazdák, megmaradt állataikat felében való eltartásra adták ki, oly vidékekre, amelyeket a szárazság nem sujtott oly rémitően, mint a Kánaánnak nevezett alföldet, ahol a birtokosok mind tönkre mentek, míg a hegyes vidékeken a legelőnek és takarmánynak még az országos szárazság idején is elegendő bővénen voltak. Az ilyen talaj tehát bizonyos tekintetben valószínűs áldás, s ezt gondolhatta a zsoltárok királya is, amidőn az Istent, vagyis a minden áldások bőségét és kutféjét, a hegyek között lévőnek szimbolizálta.

Mert azok a fensikű, hullámos fekvésű talajok, vajmi ritkán tagadják meg a termést, s ha nem is teremnek olyan bőven és buján, mint kedvező időjárás mellett az alföldi sík rónaságok, de azért mégis évenként mindig biztosan teremnek valamiképpen, — kivéve természetesen az olyan hegyvidékeket, amelyeknek talaja kavicsos, túlvizenyős, vagy vadsziklás, amelyek rendszeren túlsóványak; — de azok a hullámos fekvésű s részben szerves anyagokkal telített talajok, amelyek hullámos vagy hegyes alakjukat valami nagy természeti átalakulásnak köszönhetik, mint például óriási vízözön, mely iszapját visszahagyta, vagy rengeteg elpusztult őserdők, amelyeknek szerves részét ott maradtak, vagy pedig vulkanikus források által lettek olyanokká, aminők, — szóval ezekben a talajokban már természettől fogva több a humus és a nedvtartalom, amelyek a dohánytermelés biztos sikerének legfőbb feltételét képezik.

Ilyen első minőségű hullámos talajoknak ismerem én — a többek közt — az Érmelléknek Közép-Szolnok megyében fekvő egyes vidékeit, ahol a kissé emelkedett, jó

glébájú talajnak a szerves részeken kívül még egy kis könnyű agyag és homok vegyülete is van, — s én erősen meg vagyok róla győződve, hogyha ott, az e célra kiválasztott 2—3 vagy akár több száz holdnyi területen, kellő megművelés és a megfelelő biztos jó magból való dohánytermeléssel kísérletet tennének: ott olyan különleges kitűnő dohány teremne, amely teljesen alkalmas és hivatott lenne bizonyos importált dohányokat feleslegessé tenni és kiszorítani. — Ennek az előnye pedig nemcsak abban állna, hogy egyes termelőknél állandó gazdasági jövedelemre adnánk módot, de nemzetgazdasági szempontból még fontosabb lenne az az eredmény, hogy az ott termelt dohányok által az importot tetemesen csökkenthetnénk s ezzel a külföldre vándorló pénz jelentékenyen kevesbednék. Már pedig — még ha az államkincstár pénzbeli tiszta jövedelme nem is volna oly nagymérvű — aminek az ellenkezője biztosabb — még akkor sem volna szabad a saját nemzetünk és polgáraink anyagi boldogulhatóságának útját vágni, sőt a helyes nemzetgazdasági elv egyenesen azt követeli, hogy a keresetképeséget emeljük és új jövedelem forrásokról gondoskodjunk.

Hiszen most is oda kell visszatérnem, amit már annyiszor elmondtam és bebizonyítottam — hogy nincs nekünk felesleges dohányunk most sem és merem állítani, hogy mikor minden raktárunk túltömve volt dohánynyal: még azt sem lehetett túltermelésnek mondani, mert igazában — akkor sem a dohányunk volt sok, hanem a raktáraink voltak kevesek, mint ahogy most is kevesek és sok helyen a célznak meg nem felelők. — Ezen a hiányon kell tehát első sorban segíteni és a dohánytermelést a különleges jó talajokra kiterjeszteni, hogy aztán legyen nekünk sok jó dohányunk, amelyeket hazai gyártási céljainkra és a külföldi kivitelre célszerűen felhasználhassunk, — mert ha jó minőségű dohányoknak bővénen volnánk, ezeket nagy mennyiségben gyártásainkba bevonhatnánk és abból fölülte sokat exportálhatnánk.

Igy kell ezt a fontos dolgot felfogni és nem másként. Természetesen eme nagy jelentőségű körülményre első sorban termelőinknek kellene odaadó gondot és szorgalmat kifejeíteni és nem közönyt nézni, hanem a cselekvés terén minden lehető elkövetni, hogy az okszerű termelésnek minden mozzanatát tökéletesen elsajátítsák és gyakorolják.

Még csak azt legyen szabad megjegyeznem, hogy az új talajoknak a jövő évi termelési többletbe való bevonása talán nehézséget szenved, annyiban, hogy a dohánytermelésre kitűnően alkalmas igen sok jó talajon a talajvizsgálat még nem volt megejtve, — de ez a körülmény nem igen okozhat elháríthatlan nehézséget, mert az illetékes körök bölcsessége és jóakarata igen könnyen módját ejtheti, hogy a még meg nem vizsgált új talajokon a talajvizsgálat — amennyiben a téli időjárás engedi — még tavaszig végrehajtsák, nehogy a termelési engedélyek kiadását ez akadályozza s e miatt esetleg a legjobb

és legalkalmasabb talajok birtokában lévő gazdák, a termelés jótéteményétől a jövő évre elessenek.

Daróczi Vilmos.

Szakoktatás, a dohányminőség javítása érdekében.

Régóta hangoztatják, hogy az évenként milliókra menő külföldi dohányvásárlással szemben valamit tenni kellene. Ez ügyben mint pedagógus ember is várvártam, hogy az oktatás tekintetében mikor tétetik valami oly javaslat, melytől eredményt lehet reményleni? S megvallom, hogy dohánykísérleti ügyben 1—2 vezér-fonal írástól eltekintve, az egész szervezetre kiható javaslatról mit sem tudunk.

Ezen fontos kérdésnél pedig a toldozás nem vezet célra; itt mélyreható intézkedés szükséges, annak figyelembe vételével, hogy Magyarország dohánytermelésügye főleg három tényezőtől függ.

1. A dohánybevéltási tisztviselőktől (mint irányítóktól).

2. A dohánykertészeketől.

3. A dohányt termelő birtokosoktól.

A mi a dohánybevéltási tisztviselőket illeti, első sorban a minősítési törvényre kell hivatkoznom, melynek e tekintetbeni igénye felette szerény. Szerénynek kell mondanom, midőn egy nagy nemzeti vagyoni kezelésénél megelégszik a középiskola alsó osztályaival. Jól tudom, hogy ennél nagyobb kvalifikációjú egyének is pályáznak, kik érettségit tettek, kerül egy pár jogász, volt katonatiszt is stb.

Ezek az urak a kincstár nagy gépezetbe belekerülve, nem kétfelm, hogy tínyleg igen jó hivatalnokok, az állam szűkebbkörű érdekeit szívükön viselő egyének, de csak kivételesen olyanok, kik a termelők vezetésére és oktatására hivatva lennének.

Hogy a dohánybevéltási tisztviselő az általam említett célnak megfelelőhessen, kell, hogy a gazdaság elméletét és gyakorlatát ismerje. Tapasztaltam, sőt több példával igazolhatnám is, hogy nem egy tisztviselő privátim törekszik is erre, belátva annak jelentőségét s érezve annak szükségét. A jövőt illetőleg a kinevezés eme minősítéshez volna kötendő. Meg vagyok arról győződve, hogy gazdasági akadémiát végzett ember is kellő számmal fog pályázni.

Természetes, hogy a jelenben átmeneti intézkedésre van szükség. S e téren a földmiveltésügyi miniszter ur, egy — a gyakorlatban jól bevált példát adhat. A néptanítók részére négyhetes gazdasági tanfolyamot rendszeresített, ennek letelte után az illetők vizsgát tesznek, mely képesíti őket a gazdasági szűkebbkörű tanításra s a népies gazdasági előadásokra.

Természetes, hogy e 4 hét csak a kétszázötven bevélt igazságok elsajátítására szolgál. Ugyanígy tanfolyam volna tartandó a jelenleg már meglevő s szép eredményre jogosító dohánykísérleti állomáson, hol a kölcsönös megbeszélés és eszmecsere ez ügy előbbrevitele tekintetében felette

üdvs hatása lenne. A négyhetes tanfolyam bevégezte után ki-ki saját kerületében a vándortanítói teendőket végezné a kukásokkal szmzben.

A dohánykertészek képzése kiváló jelentőségű. A hol jó a kukás, ott jó a dohány is. Ezek tanítása ügyében a jövedéki igazgatóság részéről már tétetett kísérlet eléggé jó eredménnyel. Meggyőződés, hogy itt csak az élőszo, a közvetlenség használ, csak az számíthat érdeklődésre és eredményre is.

Itt az alföldön pl. minden 10 kukás közül csak 1—2 tud olvasni, ezek számára tehát a népies nyelven irt vezérfonal mit sem ér. Itt az kell, hogy a dohánybevéltási tisztviselő kimenjen közéjük s buzdítsa, a helyes irány betartására, a növény egymástól távolra, a kacsozás, törés, fűzés helyes keresztülvitelére. Így praktizálja a talaj és a dohányminőség közötti összefüggést s szerez oly látkört, minőre egy szakembernek tényleg szüksége van.

Jól tudom, hogy eme kiszállás az általamnak is kerül valamelyes látszólagos kiadásába s tudom azt is, hogy a vándor utazás nem éppen kellemetes a tisztviselőknél sem, de aki célt akar: annak az eszközöket is akarnia kell. Ezzel kapcsolatosan a pénzügyörök termelés körüli szolgálata teljesen mellőzhető volna.

A földbirtokos ezen időszaki látogatások folytán a talaj kiválasztás, mivelés, trágyázás szempontjából elenőrizve lenne. Ismeretes, hogy a tömegre dolgozó prasztember lehetőleg völgybe ültet, télen trágyázza a fel nem szántott földet, a vetésforgót nem tartja be stb. A szárító pajtába állatokat szállásol be, amelyek trágyája a magyar dohány minőségét ugyancsak emlékeztetessé teszi.

A földbirtokosokkal való érintkezés előkészítője volna ama nagy problémának, melynek megvalósulásában ily irány mellett erősen bizom: a simitatlan dohány bevéltésében, — mely Achilles sarka eme ügynek. Kölcsönös bizalom és az említett irányelveken kívül az átlag termések megfigyelése, lényegesen előre vinné emez igen fontos ügy megoldását. S most a debreczeni földmivesskola beszüntetése kapcsán könnyen lehetne rendezni e rég vajudó kérdést.

Kecskemét.

(„Köztelek.”)

Grasselli Miklós,
földm. isk. igazgató.

A dohányoknak a bevéltáshoz való elkészítése.

Elérkeztünk a dohánynyal való elbá-nás utolsó stádiumához, amidőn a termés a bevéltőhivatalban átadatik.

Egyes körzetekben a finomabb fajta dohányok bevéltása már is megkezdődött, — az ezekhez tartozó termelőknek tehát most már teljesen készen kell tartaniok dohányaikat, hogy a kitűzött határnapra pontosan megjelenhessenek; — a legtöbb bevéltási körzetben azonban a nehezebb fajta anyagnak bevéltása csak újv után veszi kezdetét, az illető termelőknek tehát még van egy kis idejük, hogy rendszeren el-

készüljenek és a netaláni hiányokat még lehetőleg pótolják.

Az utóbbi hetek nedves, ködös időjárása, a dohányokban sok helyt hibát és kárt okozott, amennyiben a dohányok nedvességgel szitták tele magukat és a penészedés jelei mutatkoznak rajtuk. Figyelmeteljük tehát a termelőket, hogy nyirkos, ködlepte dohányok simitását a leg-gondosabban ellenőrizték, nehogy dohán-yaikon a penész elhatalmasodjék, — s ha a pajtában levő dohánnyokon a köd által hátragyott nyomok csakugyan penész alakjában tűnnek fel, az ilyen dohán-nyokat nem szabad simitani, hanem a paj-tába már megüresedett helyekre, a leveleket — egymástól széthuzgálva — minél ritkábban kell felagatni, hogy a tiszta, fris levegő átjárja, s ilyeténképen a dohány ismét a lassu száradás stádiumába jöjjon.

A már mult alkalommal előadott módon csomózott dohánnyokat, a simitó helyi-ségből újra vissza kell a pajtába hordani's ott, a pajta földjére vastagon elhintett szá-raz szalmára, vagy deszkákra, esetleg gyé-kényre, ponyvára, osztályonként elkülönítve, alacsony, keskeny bányákba, vagy aszta-gokba kell rakni, hogy ott egy kissé fül-ledjenek.

A bebányázott dohánnyokat azonban gyakorta meg kell nézni, hogy nincsenek-e átmelegedve, s ha ezt észlelnék, akkor a dohánnyokat mindannyiszor át kell for-gatni.

A bálak készítésénél lehetőleg a színre is figyelmet kell fordítani, úgy, hogy az egyenlő osztályu dohánnyok szín szerint is összeválogatva, elkülönítve báloztassanak. Ügyelni kell arra is, hogy a bálak tul-nagynok ne legyenek, mert az ilyenek a fel és lerakás alkalmával könnyen kárt szenvednek, — miért is egy bálba elegendő 100—150 kilogrammot becsomagolni.

Hogy pedig a levelek szélei a kötéllel való leszorításakor meg ne sérüljenek, a csomókat úgy kell rakni, hogy a kocsá-nyok mind a négy oldalon kifelé álljanak.

A beszállításra elkészült és bebálozott dohánnyokat csak akkor kell lekötni, a midőn már a kocsikra fel akarjuk rakni, ne-hogy tulságos hosszú időn át nagy nyo-más alatt álljanak.

A dohánnyok, felrakás után ponyva, gyékény vagy szalma takaróval látandók el, hogy a beszállítás alkalmávala dohány mindenfelől oltalmazva legyen és meg ne ázzék, vagy meg ne sérüljön.

Daróczi Vilmos.

Adatok a m. kir. dohánygyedáruság 1897. évi statisztikájából.

(Folytatás.)

Ami az 1897. évi dohánnytermés osz-tályonkénti bevéltását illeti, a dohánnyok, nemenként, a következő eredménnyel vál-tattak be:

1., Szivarboríték-level (amely csakis az aradi, b.-csabai, battonyai, debreczeni, barcsi, nyirbátori, nyiregyházai és nagybecskerei bevéltőhivatali körzetben termeltetett) be-

váltatott: I. oszt. 1.384-, II. oszt. 8.556-¹ III. oszt. 63.697-, összesen 73.507 klgrm. (az előző évben volt összesen 17.036 klgrm — tehát a szivarboríték-levelek előállításá rendkívül nagy mérvben emelkedett); be-váltási átlaga volt mtrmkint 38 frt 95 kr.

2., Tiszai levél bevéltatott: válogatott a., 24-, válogatott b., 157.953-, I. oszt. 2,281.865-, II. oszt. 4,426.798-, III. oszt. 3,899.840-, kihányás 1,520.257-, hulladék 3,099-, mindössze 12,289.336 klgrm; — átlagára volt mtrmkint 16 frt 71 kr.; — esik egy holdra: dohánnyanyagban 768 klgrm, pénzben 128 frt 77 kr.

3., Szegedi levél bevéltatott: vál. a., 791.767-, vál. b., 795.846-, I. oszt. 2,215.326- II. oszt. 3,501.898-, III., 2,638.528-, kihányás 1,421.325-, hulladék 21.806-, mindössze 11,386.406 klgrm; átlagára volt mtrmkint 18 frt 80 kr.; esik egy holdra: dohánny-anyagban 718 klgrm, pénzben 135 frt 05 kr.

4., Debreczeni levél bevéltatott: vál. a., 84.159-, vál. b., 152.857-, I. oszt. 3,883.180-, II. oszt. 6,152.406-, III. oszt. 3,823.036-, kihányás 1,219.593-, hulladék 4,701-, mind-össze 15,319.932 klgrm: — átlagára volt mtrmkint 17 frt 99 kr.; — esik egy holdra: dohánnyanyagban 772 klgrm, pénzben 138 frt 73 kr.

5., Szolnoki levél bevéltatott: vál. a. 17,980-, vál. b., 712-, I. oszt. 124.406-, II. oszt. 323.242-, III. oszt. 251.754-, kihányás 206.362-, hulladék 9.118-, mindössze 933,574 klgrm; átlagára volt mtrmkint 15 frt 64 kr.; esik egy holdra: dohánnyanyagban 582 klgrm, pénzben 91 frt 08 kr.

6., Kerti levél és pedig finom kerti levél bevéltatott: vál. 1649-, I. oszt. 134.789-, II. oszt. 645.008-, III. oszt. 626.297-, mind-össze 1,407.743 klgrm; — átlagára volt mtrmkint 22 frt 46 kr.; — 2., közönséges kerti levél bevéltatott: I. oszt. 27.003-, II. oszt. 217.886-, III., oszt. 482.474-, kihányás 437.602-, hull. 5.024-, mindössze 1.169.989 klgrm; — átlagára volt mtrmkint 12 frt 38 kr.; — a finom és közönséges kerti levélből együttesen esik egy holdra dohánny-anyagban 461 klgrm, pénzben 128 frt 42 kr.

7., Muskatály levél bevéltatott: váloga-tott 113-, I. oszt. 135.192-, II. oszt. 183.162-, III. oszt. 130.985-, kihányás 36888-, hulla-dék 106-, mindössze 486.446 klgrm; — átlagára volt mtrmkint 25 frt 46 kr.; — esik egy holdra: dohánnyanyagban 552 klgrm, pénzben 140 frt 56 kr.

8., Kapa levél bevéltatott: I. oszt. 412.549-, II. oszt. 802.531-, III. oszt. 893.533-, kihányás 135.133-, hulladék 3.806-, mind-össze 2,247.552-, klgrm; — átlagára volt mtrmkint 17 frt 54 kr.; — esik egy holdra; dohánnyanyagban 468 klgrm, pénzben 82 frt 14 kr.

A fentiek szerint — legtöbb termelte-tett debreczeni és legkevesebb termeltetett muskatály levél; — átlagára (a szivar-levelektől eltérve) legnagyobb volt: a muskatály-, s legkisebb volt a közönséges kerti levélnek; — a holdankénti hozamot tekintve: legnagyobb volt a termés a deb-reczeni-, és legkisebb a kerti levélnek, —

végül holdankint legtöbbet jövedelmezett a muskatály- és legkevesebbet a szolnoki levél.

M. B.

Levelezés.

I.

Beszterecz (u. p. Demecser) 1898, decz. 4.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Van szerencsém értesíteni, hogy a dohánysimitás a kitűnő időben nagyszerűen halad. Már minden kertészemnek mintegy 30—35 mtrm dohánya van becsomózva, s reményem, hogy a jövő évi január 23-dikára kapott beváltási határidőig kényelmesen és jól elkészülhetünk.

Az engedélyezett 20 kat. holdnyi területen — melynek fele debreczeni, fele kapa faj — holdankint 11—12 mtrmázsára tehető az idei termés hozam, — a minősége azonban nem valami jó, mert a nyáron sok kárt tettek a nagy szelek, s e miatt az anyalevelek megsérültek. De azért reményem, hogy az idén is megkapom a tavalyi 18 ft :0 krnyi átlagát.

Bátorkodom ez alkalommal az iránt felkérni, sziveskedjék becses lapjában felvilágosítást adni arról, hogy a dohánycsomókat csakis spárgával, hárssal, vagy kukoricaszalmával szabad-e átkötni, s a dohánylevéllel való átkötés tényleg el van-e tiltva és megbüntetik-e ezért a termelőt? — mert e felől bizonyosat még senkitől sem hallottam. Mely kérésemet megújítja teljes tisztelettel maradok

Tekintetes szerkesztő urnak

alázatos szolgálja

Leveleki Géza.

A fenti kérdésre sietünk a tisztelt levélíró urat, valamint általában az összes termelő urakat nyilvánosan értesíteni, hogy a lapunk f. é. márczius 1-én megjelent 5. számában egész terjedelmében közölt s az 1898—1900. évekre érvényes dohánybeváltási árszabály hirdetmény A. 9. pontja, a kérdés tárgyában szó szerint ezeket mondja:

„A csomók spárgával vagy kukoricza szalmával kötendők. A csomóknak dohánynyal való kötése meg van tiltva.”

A rendelet nem szól arról, hogy a tilalom ellen vétők miként büntetettek, tehát határozott büntetés nincs ugyan rá kimondva, de az kétségtelen, hogy a csomóknak dohánynyal való kötését a beváltásnál kifogásolják és a minőség rovására számítják be, és így a beváltási ár csökkenésében nyilvánuló büntetés elég érzékeny lesz; — kerülje tehát minden termelő, hogy erre okot szolgáltatson.

Szerkesztő.

II.

Berek-Böszörmény, 1898, decz. 6.

Tekintetes Szerkesztő úr!

A még mult évben szenvedett jégkáromból felmerült biztosítási per még most sincs végleg befejezve. Jelenleg az ügy a kir. ítélőtáblán van, ahol valószínűleg még e hóban kerül referálásra. Az eredményt majd tudatni fogom.

Erősen készülünk a beváltásra, melytől a legjobbat reméljük.

A kapadohány termelése iránt becses lapjában közölt buzdításokra vonatkozólag megjegyzem, hogy a többek közt nekem is volna kedvem és jó talajom hozzá, tavaly folyamodtam is engedélyért, de azt bizony nem kaptam meg. Talán az idén szerencsésebbek leszünk.

Kiváló tisztelettel és őszinte üdvözléssel maradok

tekintetes Szerkesztő urnak

kész hive

Fleischer Miksa.

Irodalom.

A „Néplap”-ot, ezt a már hatodik évfolyamába lépő, igen szépen illusztrált, gondosan szerkesztett gazdasági hetilapot, az újév közeledtével melegen ajánljuk a magyar népnek. Különösen a lelkes, tanító, jegyző és földbirtokos urak tehetnek sokat annak érdekében, hogy e hasznos lap a nép között mentől jobban elterjedjen. A Néplap a magyar kiadáson kívül megjelenik német, tót szerb, román és ruthén nyelven is és előfizetési ára egynek-egynek egész évre csak 1 ft 50 kr., a mely Budapestre, a Franklin-Társulathoz küldendő. Kívánatra a kiadóhivatal készséggel küld mutató-számokat.

„Köztelek Zsebnaptár” 1899-ik évre. Szerkesztik és kiadják: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán, az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület titkárai. A gazdaközönségnek ez a már közkedveltségűvé vált évkönyve a jövő évre is igen sok hasznos és praktikus dolgot tartalmaz, s megérdemli, hogy minden gazda megszerezze. A zsebnaptár ára az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel, együtt 1 ft 60 krajczár. Bolti ára 2 forint. Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-út 25.

„A magyar gazdasági szakirodalom jelesebb termékeinek jegyzéke, 1860—1898.” Ily cím alatt, csaknem minden második évben egy szakok szerint csoportosított gazdasági szakirodalmi jegyzéket állít össze és adott ki legújabbán is Vitéz A. gazdasági szakirodalmi könyvkereskedő, Kassán. Ezen jegyzékben az újabb gazdasági szakművek teljesen, s a régebbi kiadások közül is mindazok, amelyek könyvtárusi uton még kaphatók, valamint az összes gazdasági szaklapok és folyóiratok — szintén szakok szerint csoportosítva és végül együttvéve is — az év megjelölésével feltalálhatók. — A nevezett cég kizárólag a gazdasági szakirodalom terjesztésével és kiadásával foglalkozik, s minthogy ezen sok költséggel és nagy fáradsággal összeállított jegyzék a gazdaközönségnek kétségkívül igen jó szolgálatot tesz: megérdemli tehát a jövővű cég, hogy gazdaközönségünk megrendeléseivel honorálja a cég fáradozásait. A jegyzéket egyszerű megrendelésre, mindenkinek ingyen és bérmentve megküldi Vitéz A. könyvkereskedése, Kassán, fő-utca 75. sz.

Vegyesek.

Mai számunkhoz postautalvány lapot mellékelünk, mindazon tisztelt előfizetőink részére, akiknek az előfizetés december végén lejár, s kériük az előfizetés mielőbbi szíves megújítását, hogy a lap küldésében fennakadás ne történjék.

— Lapunk mai száma utolsó ez évben s mintegy beszámolva egész évi működésünkről: mellékeljük a jelen évfolyam tartalomjegyzékét, amelyből leginkább kitűnik, mily gazdag, változatos, érdekes és tanulmányos közleményekkel igyekeztünk ez évben is lapunk közönségének pártolását kiérdemelni. — Kedves kötelességünknek tesszünk eleget, amidőn ez alkalommal egyszerűs mind hálás köszönetet mondunk lapunk igen tisztelt barátai és összes munkatársainak is, — kérve, hogy nagyrabecsült jóakaratauk és szellemi támogatásukkal, lapunkat a jövőben is szerencséseltessék.

— **Kitüntetések.** Ő Felsége a király, a pénzügyminister előterjesztésére Méhes József dohánybevéltő felügyelőnek a pénzügyi tanácsosi czimet-, s a személye körüli ministerium ideiglenes vezetésével megbízott ministerelnök előterjesztése folytán Braunerstein Gusztáv pozsonyi dohángyári igazgatónak sok évi sikeres szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi czimet díjmentesen adományozta. — A magyar dohányügy és két kitűnő tisztviselőjének megérdemelt kitüntetéséhez mi is szívből gratulálunk.

— **A dohánybeváltás** folyó hó 12-dike óta már 10 beváltási körzetben — ugymint az aradi, debreczeni, érsekújvári, faddi, hajdu-dorogi, kápolnai, nagy-károlyi, nagytárkányi és nyiregyházi beváltóhivatalokban és a maros-vásárhelyi beváltó-bizottságnál — folyamatban van. Az eddig átadott dohányok értékéről és a beváltási átlagokról természetesen még nincs tudomásunk, de reméljük, hogy az idei beváltás úgy a termelők, valamint a jövedék várakozásának legnagyobb részben meg fog felelni. A részletes beváltási eredményeket különben annak idején — szokás szerint — közölni fogjuk.

— **Új termelési engedélyek.** Mondhatni országsgzerte megindult a mozgalom, hogy a dohánytermelésre alkalmas talajokkal bíró helyeken, egyes birtokosok és egész községek, dohánytermelési engedélyek iránt folyamodjanak. Amint értesülünk — a többek közt — különösen Solt, pestmegyei községben (ahol történelmi hagyományaink szerint: Árpád apánk fia, Zsolt vezér alussza örök álmát, akitől az ősrégi község s a körülte volt hajdankori vármegye is nevét vette) és a hozzátartozó Máriaházi puszták birtokosai és bérlői mindent elkövetnek, hogy dohánytermelési engedélyt nyerjenek, és ez által a lakosság a dohánytermelés jótéteményében részesüljön, — s erősen reménykednek rajta, hogy illetékes helyen figyelembe fogják venni, egyrészt hogy a kérdéses földterületek — amint mondják — a legjobb dohányok termelésére alkalmasak, másrészt hogy a szociális mozgalomnak ezen egyik főfészkén a termelési engedélyek megadása társadalmi szempontból is fontos és kívánatos lenne. — Használó czéliből fáradoznak egyes birtokosok

— amint halljuk — *Mátészalka*, szatmár-megyeyei és *Lelesz* hevesmegyei községben s több más helyeken is, s az illetők részben már be is adták, részben pedig legközelebb fogják beadni a termelési engedélyek iránti szabályszerű bejelentéseiket. — Az érdekeltek egyszersmind azt is valamennyien kijelentették, hogy a talajvizsgálati eljárás költségeit is szívesen viselik. — Részünkről előre meg vagyunk róla győződve, hogy az új termelési engedély iránti kérvényeket, az illetékes helyen, a legnagyobb körültekintéssel és igazságossággal mérlegelve, teljes jóakarattal fogják elintézni.

— **A m. kir. dohánytermelési kísérleti állomás.** E czim alatt, *Kerpely Kálmán* tanár úr, a „*Köztelek*” f. é. 98.-ik számában egy hosszabb cikket közölt, amely — címénél fogva — nagy mértékben felköltötte érdeklődésemet és kíváncsiságomat, mert már régóta várom, hogy nevezett tanár úr, mint a debreczeni dohánytermelési kísérleti állomás vezetője, nyilvánosságra hozza a lefolyt termelési évben folytatott kísérletek eredményét. Sajnos azonban, a tisztelt tanár úr arról egy betűt sem mondott, hogy egy év alatt minő kísérleteket végzett s azokból minő következtetéseket vonhatunk, hanem — amint három hasábra terjedő cikke végén szóról szóra mondja: — „az eddig elmondottakkal demonstrálni kívántam, a dohánytermelési kísérleti állomás működésének irányát és sokoldalúságát, kifejezve egyúttal ama reményemet, hogy dohánytermelésünk érdekében a siker sem fog elmaradni.” — Hiszen ez mind szép és helyes dolog, de legyen szabad megjegyeznem, hogy az már nem újság, hogy a kísérleti állomásnak mi a célja s működésének minő az irányja és mily sokoldalú feladat vár rá, mert ez már mind rég tudvalevő dolog s már az intézmény szervezésekor és a földmivélsügyi miniszterium által kiadott „Mezőgazdasági kísérleti közlemények”-ben is bőven el volt mondva, s a dohánytermelő közönség nem a kísérleti állomás programját, hanem az első évi kísérletek eredményének közlését várja. Én magam is régen óhajtom már megtudni, hogy a kísérleti állomás első éve minő tapasztalatokra vezetett, — s az ügy iránti érdeklődés ösztönözt, hogy a kísérleti állomást az elmúlt nyáron személyesen is meglátogassam és ott szerzett közvetlen tapasztalataimat mindeddig csak azért nem közöltem, mert nem akartam a tanár úr jelentésének elébe vágni, — a dohánytermelő közönség azonban jogosan elvárhatja s magának a kísérleti állomásnak is az a célja, hogy eme rég óhajtott intézmény működéséről a legközelebről érdekeltek tájékoztatást nyerjenek. (D. V.)

— **Figyelmeztetjük a termelőket,** hogy a törvény értelmében a jövő évi dohánytermelés, s az esetleg eladásra szánt palánták nevelésének engedélyezése iránti kérvényeket, illetve bejelentéseket, az illető községi elöljáróságnál, vagy rendezett tanácsu városokban a polgármesteri hivatalnál, december 31-éig kell beadni.

— **A dohányjüvedék f. é. III. évnegyedi pénztári eredménye.** A pénzügyminiszterium

által közzétett hivatalos kimutatások szerint: a m. kir. dohányjüvedéknek a folyó év III. negyedében *bruttó-bevétele* volt 13,875.618 forint 81 $\frac{1}{2}$ kr. (a mult év hasonló időszakában 13,555,393 frt 52 $\frac{1}{2}$ kr. tehát az ideai bevételi eredmény 320,225 frt 29 krral kedvezőbb), — s a *bruttó-kiadása* volt: 3,361,327 frt 41 kr. (a mult év hasonló időszakában 5,365,937 frt 54 kr. tehát az ideai kiadási eredmény 2,004,610 frt 13 krral szintén kedvezőbb), e szerint a jüvedéknek ez évi III. évnegyedi pénztári kezelési eredménye, a mult év hasonló időszakához képest, egészben véve igen jelentékenyen — összesen 2.324.835 frt 44 krral — kedvezőbb.

— **A dohánynak Magyarországra való behozataláról** érdekes kis apróságot közöl a „*Természettudományi közlöny*” gazdag tartalmu december havi füzeté, amely felemlíti, hogy a „*Honművész*” czimű (ma már névről sem ismert) régi magyar hírlapnak 1833. évi folyamában, a 156 lapon szó szerint az mondatik, hogy: „Az első dohányt és pipát egy török követség hozá Erdélybe (1571) Báthory Kristófnak; de Bethlen Gábor a neki Constantinapolyból küldött hasonló ajándékot még használni nem tudta. — Ez a kis közlemény — amelynek alaposágáról nincs módunkban nyilatkozni — ellentétben áll azzal az általános vélekedéssel, amely I. Apaffy Mihály fejedelmet, némelek szerint pedig Bornemissza Pál erdélyi püspököt említi, mint akik nálunk legelőször a pipát és a dohányt élvezték.

— **Halálozás.** A magyar mezőgazdaságot érzékeny veszteség érte. Egyik hivatalos munkása és lelkes apostola: *Iosonczy Nagy Vince* országos tejjgazdasági felügyelő, a rendszeres magyar tejjgazdaság megteremtője és szervezője, a derek, rokonszenves férfiú, akit egyesek lelkeségeért, szívélyes modoráért, arany kedélyéért minden ismerője méltán tisztelt és szeretett, folyó hó 4-én, Polgárdiban, (Fejér megyében) hivatalos kiküldetése közben ért agyszélhűdés következtében hirtelen elhalálozott. — A legszebb férfikorában, életének 43-dik évében, oly tragikus véget ért igazi kedves jó ember, eredetileg a bölcsészeti, majd később éveken át a szinigazgatói pályán működött (s ezen minőségében Szegeden maig is a legnagyobb dicsérrelt emlegetik.) majd, s midőn belátta, hogy e téren nem érvényesülhet, a kolozs-monostori gazdasági tanintézetben a gazdasági szaktanfolyamot elvégezvén, egész szenvedélylyel a tejjgazdasági szak kultiválására adta magát, amely téren csakhamar kitünő szakképzettségének adván jelét, a földmivélségi miniszter által előbb a tejjgazdaság tanulmányozására külföldre küldetett, aztán pedig országos tejjgazdasági felügyelővé nevezetett ki, amely állásában teljes odaadással és marandandó érdemeket szereve működött. Ő volt kezdeményezője és végrehajtója annak, hogy a kisczardák falusi tejjszövetkezeteket alakítsanak és termeikeiket ezek által értéksítsék. A ma már világszerte elonyösen ismert „*Hungaria*” vajkiviteli társaság megalapításában is tevékenyen közreműködött. — Váratlan és hirtelen halála érzékeny veszteség nemcsak nagyszámú barátaira,

hanem az ügyre és az állásra is, amelyre vajmi nehéz lesz hozzá hasonló rátermett szakembert találni. — A földmivélségi miniszterium külön gyászlap kiadásával s a miniszterium palotájára a gyászlobogó kitűzésével fejezte ki ritka jeles tisztviselőjének elhunytá fölötti mély részvétét. Temegetéséről is — tárczája terhére maga a földmivélsügyi miniszter gondoskodott, s a miniszterium egész tisztikara — élén Darányi Ignác miniszterrel és Nemeskéri Kis Pál államtitkárral — valamint tisztelőinek és barátainak óriási nagy száma kísérték ki végső nyughelyére. — Benne lapunk is egyik ritka jóakaróját, s lapunk szerkesztője feledhetlen kedves barátját gyászolja. Nyugodjék békével s legyen áldott emlékezete!

— **A szenvedélyes dohányzókat bizonyára érdekelni fogja,** hogy a székesfőváros divatos sétahelyén: a Váci utcán lévő *Abonyi és Magyar*-féle jól ismert különlegességi dohányáruda egy csinos kis füzetben kiadta a valódi Havanna, Manila-és Mexicoi szivar-, valamint török- és egyiptomi szivarkakülönlegességek árjegyzékét, amelyben egyszersmind a belföldi különlegességek és az általános forgalomban levő dohánygyártmányok árjegyzéke is befoglalatik. Ebből tehát könnyű kiválogatni a legkritkább és legdrágább füstölni valókat, csak — pénz legyen hozzá.

— **Az osztályorsjáték** második osztályának huzása tegnap ért véget, s a sorsjegyeknek a III. osztályhoz való megújítása, illetve az erre szóló sorsjegyek vétele 1899. január 3-áig eszközöndő. Lapunk olvasói közül is bizonyára számosan lesznek, akik az osztályorsjátékon, vagy egyéb sorsjegyeken szerencsét próbálni kívánnak, s ezek részére ajánlhatjuk *Baronyi Arthur* ismert nevű banküzletét, (Budapest, IV., Deák-Ferencz-utca 15. sz.) ahol szolid kiszolgálásban részesülnek, s a nevezett cégnél vásárolt különféle sorsjegyek közül már több nagy nyerevényen huzatott ki.

— **Magyar királyi államvasutak.** Két új személyszállító tehervonali rendszerítése, a budapest ny. p. u. pozsonyi vonalrészén. F. évi december hó 1-től kezdve Budapest ny. p. u. és Pozsony állomások között mindkét irányban egy-egy új személyszállító tehervonalt helyeztetik, az alábbi menetrendszert forgalomba. Budapest ny. p. u. ind. 9 óra 5 percz este. Pozsony érk. 3 óra 29 percz éjjel. Pozsony ind. 1 óra 7 percz éjjel Budapest ny. p. u. érk. 7 óra 5 percz reggel. Ezen új személyszállító tehervonatoknak bevezetése folytán a Budapest ny. p. u. udv.-ről este 9 óra 35 perczkor Bécsbe induló, valamint az onnan reggel 7 óra 45 perczkor Budapest ny. p. u. udvarra érkező személyvonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyeknek használása a budapest-pozsonyi vonalrészén kizáratik.

Szerkesztői üzenetek.

— **Kérem.** A tekintetes dohánybevéltő hivatali kezelő- és beváltótiszt urakat teljes tisztelettel és bizalommal felkérjük, hogy a beváltás ideje alatt — amidőn a legtöbb alkalmuk van a dohánytermelő közönség-

gel érintkezni — legyenek szivesek lapunkat a termelők figyelmébe ajánlani és a Dohányujság részére előfizetőket gyűjteni, mi által lapunk terjesztésével az okszerű dohánytermelés haladását és a termelők jól felfogott érdekét fogják előmozdítani. — Szives fáradozásai és becses jóakarukért fogadják előre is hálás köszönetünket.

Rovara Frigyes urnak, Pozsony. Nagy örömmel és köszönettel vettük Nagyságod nagybecsű tanulmányát, melyben „A gyomok elleni védekezés” épp oly érdekes, mint amily hasznos és tanulságos módon van leírva. Minthogy azonban nagyobb terjedelme miatt egyszerre nem közölhetnénk, a folyó év utolsó számában pedig nem kezdhetünk meg olyan cikket, amelynek további folytatását a jövő évi folyamba kellene átvinnünk: ez okból jövő számunkban fogjuk a közlést megkezdeni.

Méhes József p. ú. tanácsos urnak, Debreczen. Addig is, amíg ezer köszönettel vett nagybecsű levelére érdemlegesen válaszolhatnék, nem állhatom meg, hogy sietve ne izenjek legalább annyit, hogy mily rendkívüli örömmre szolgál, hogy a kérdéses közérdekű dologban Nagyságod is helyesli véleményem és álláspontomat.

A cs. kir. dohányjövődéki igazgatóságnak, Bécs. A nagytekintetű igazgatóság becses megkeresése folytán, a hiányzó számot azonnal elküldöttük. S minthogy lapunk expedíálása a legnagyobb gondal és pontossággal történik, a kérdéses szám csakis valahol a postán tövedhetett el.

Leveleki Géza urnak, Beszterecz. Szives tudósítását köszönjük, s a kért felvilágosítást készséggel közöljük.

Fleischer Miksa urnak, Bereg-Büszörmény. Becses sorait köszönettel vettük: — a jégkár biztosítási ügyben hozandó felsőbirósági ítéletet nagy érdekel várjuk.

Mixich Lajos urnak, Budapest. A kért mutatószámot azonnal elküldtük.

Felkérjük lapunk tisztelt barátait, hogy a dohánybevitáltság eredményéről sziveskedjenek lapunkat minél számosabban és minél részletesebben tudósítani.



Az országos gépész-egyesület

a gépészet minden ágában
kellőleg szakavatott
gépészeket
minden időben díjtalanul
elhelyez
Budapest, VI. Váci-körut 33. szám.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

→ ALAPITTATOTT 1845. ←

Tisztán kölcsönösségen alapszik, minden utánfizetési kötelezettség kizárásával.

Miatán részvényesei nincsenek:

az összes tüke és nyeresemények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1895. zárszámadásból.

Aktívák összege	fk 905,859,490	1-95-ben kötött új üzletek	
Évi bevétel	"	196,376,666	összege	fk 660,730,116
1895-ben a biztosítottaknak	"		Főlőség	" 124,580,448
kifizetett	"	97,032,479		

Nincs másik kölcsönös biztosító-társaság a világon, mely ily óriási főlősleg felett rendelkezék.

Fennállása óta a New-York biztosítottjainak kifizetett

1.074.013,592 frankot.

A New-York a művelt világ összes államaiban bir fiókokkal.

Referenziák Magyarországon:

a Magyar általános hitelbank, a Magyar kereskedelmi Bank.

Közelebbi felvilágosítást ad a

NEW-YORK életbiztosító-társaság magyarországi igazgatósága.

Budapest, Erzsébet-körut 9—11. (New-York palota). (5—10)

Sürgőnyezim:
KÖTÉLGYÁR
Budapest.



TELEFON:
62—13.

**Legjobb és legmegbizhatóbb minőségű
magyar bácskai kenderből készült
dohányzsinórt
és
gazdasági kötélárut**

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körut 7. sz.

Továbbá: torna eszközök,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzivedrek, cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszáritó kötelek. — **Lawn-tennis hálók, fogolyhálók** stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti gyári arakon.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. (24—)

A magy. kir. államvasutak téli menetrendje.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról.

A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Érvényes 1938. október hó 1-től.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat- szám	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	honnán	vonat- szám	óra	perc	honnán
703	12 00		k. e. v. Konstantinápoly	6104	12 05		sz. v. Czegléd, Szolnok	701	12 50		k. e. v. Konstantinápoly	171	12 55		sz. v. Palota-Ujpest
102	1 00		Bécs, Páris, London	172	12 15		Palota-Ujpest	705	5 30		ost. e. v. Konstantinápoly	703	1 25		gy. v. Bukarest
164	5 30		sz. v. Dunakesz	13	12 25		Nagy-Maros	163	5 40		sz. v. Palota-Ujpest	173	1 40		sz. v. Palota-Ujpest
166	5 55		Palota-Ujpest	174	1 05		Palota-Ujpest	165	6 35		Palota-Ujpest	103	1 50		gy. v. Bécs, Páris
110	6 10		ost. e. v. Bécs, Ostende	4106	1 25		Pilis-Csaba	6 01	6 45		Szolnok, Czegléd	175	3 00		sz. v. Palota-Ujpest
102	6 30		sz. v. Esztergom	104	1 45		gy. v. Bécs, Páris	1405	6 55		Szolna, Berlin	6001	3 10		Lajosmizse
102	6 40		Czegléd, Szolnok	176	2 20		sz. v. Palota-Ujpest	709	7 15		sz. v. Verciorova	135	3 55		Nagy-Maros
168	6 50		Palota-Ujpest	704	2 30		gy. v. Bukarest	4101	7 25		Esztergom	6103	4 05		Szolnok, Czegléd
012	6 55		v. v. Lajosmizse	144	2 35		sz. v. Érsekujvár	167	7 35		Palota-Ujpest	4103	4 40		Esztergom
402	7 35		gy. v. Zsolna, Berlin	4101	2 40		Esztergom	117	7 45		Bécs	177	5 45		Palota-Ujpest
106	8 05		Bécs	6002	2 45		Lajosmizse	6011	7 55		v. v. Lajosmizse	115	5 55		Bécs
708	8 15		gy. v. Temesvár, Orsova	720	3 05		Czegléd, Szolnok	127	8 20		sz. v. Párkány-Nána	711	6 50		Temesvár
712	8 30		sz. v. Temesvár	178	4 05		Palota-Ujpest	713	8 25		Czegléd	179	7 00		Palota-Ujpest
170	9 05		Palota-Ujpest	716	4 25		Szeged	169	10 10		Palota-Ujpest	707	7 40		gy. v. Orsova, Temesvár
116	9 15		Bécs	186	4 35		Nagy-Maros	143	10 50		Ersekujvár	4105	8 15		sz. v. Pilis-Csaba
				9180	6 10		Palota-Ujpest	715	11 05		Szeged	137	8 30		Nagy-Maros
				8128	6 30		Párkány-Nána					181	8 50		Palota-Ujpest
				710	7 00		Verciorova					105	8 50		gy. v. Bécs
				4112	7 10		v. v. Esztergom					1401	9 20		Zsolna, Berlin
				6014	7 20		Lajos-Mizse					4111	9 30		v. v. Esztergom
				182	7 55		sz. v. Palota-Ujpest					7109	9 55		ost. e. v. Bécs, Ostende
				118	9 35		Bécs					719	10 05		sz. v. Szolnok, Czegléd
				706	10 15		os. e. v. Konstantinápoly					6013	11 00		v. v. Lajosmizse
				714	10 35		sz. v. Szeged, Temesvár					1101	11 50		k. e. v. London, Páris, Bécs
				1406	10 45		Zsolna, Berlin								

* Közlekedik minden vasárnap.
" csütörtökön.
" hétfőn.
" minden szerdán.

* Közlekedik minden szombaton.
" " csütörtökön.
" " hétfőn.
" " minden szerdán.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

4001	7 36	sz. v. Esztergom	4003	4 46	sz. v. Pilis-Csaba
			4005	8 19	Esztergom
			401	9 34	v. v. Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap november 20-áig.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4002	6 24	sz. v. Esztergom	4006	1 19	sz. v. Esztergom
			4004	2 39	Pilis-Csaba
			4012	7 05	v. v. Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnapokon bezár. november 20-áig.

„EGYETÉRTÉS”

XXXI. évfolyam.

POLITIKAI NAPILAP.

XXXI. évfolyam.

Csávolszky Lajos

felelős szerkesztő.

Ez a magyar művelt gazda-közönség lapja!

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre tömegesen csakhamar újra elmaradó új előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi jó hírnevét, mint hazánk legelső rangú napilapja, állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem anyyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldala s így az Egyetértés egy rendszer 8 oldalas lapja anyyi közleményt tartalmaz, mint ha a kisebb lapok 24 oldalra jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20. illetleg a kisebb alakban számítva 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap így nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a milyeneket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemből a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely e tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan a legkitűnőbb regényeket közli, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók

fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ívre, vagyis 40—50 rendszeres regénykötetre rúgnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint.

Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közelítettünk kitérősségei és elsőrangú publicisztikák által irrt vezetőkkeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnaponként megjelenő s egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” című országos hírvonalakat s végül az Egyetértés legjobban informált közigazdasági, ipari és mezőgazdasági rovatait s megbízható tőzsdei tudósításait, bátran kimondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

Egész évre	— — — — 20 frt	Negyed évre	— — 5 frt — kr.
Fél évre	— — — — 10 „	1 órára	— — — — 1 „ 80 „

Előfizetések legzélszerűbben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapestben intézendők

Tisztelettel

az „EGYETÉRTÉS” kiadóhivatala
Budapest, Papnövelde-utca 8. sz.